

Toiminta hankalissa ja vaarallisissa tilanteissa

Mies yli laidan, yksin veneessä, vene karilla, hinaaminen, tilapäiskorjaukset, tulipalo, huono näkyvyys, kova tuuli...

HANKALAT JA VAARALLISET TILANTEET

Suurelta osin hankalat ja vaaralliset tilanteet voi ehkäistä ennakolta

- pidä vene jatkuvasti kunnossa
- pidä veneen laitteet kunnossa
- huolehdi että turvallisuusvarusteet ovat kunnossa
- älä joudu kiireeseen äläkä hätäile
- pidä huoli, että kaikki mukanaolevat
  - tietävät, missä turvavälineet ovat
  - kuinka turvavälineitä käytetään
  - tuntevat veneen ”ohjesäännön”
- järjestä varamies kipparille siltä varalta, että hänelle sattuu jotakin
- seuraa säätiedotuksia jatkuvasti ja säännöllisesti
- ole itse esimerkkinä

Mies yli laidan

Veneestä putoaminen on aina vaaratilanne. Toimenpiteet:

- se joka tilanteen havaitsee, huutaa: ”Mies yli laidan”
- hälytä heti apua, jos vähänkin epäilet kykyjäsi selvittää se
- käännä vene takaisin samalle kulku-uralle, jota tulit
- pidä vedessä olijaa silmällä tai määrää joku tähystämään herpaantumatta ja samalla koko ajan osoittamaan kädellä vedessä olijän suuntaan
- ohjaa vene pelastettavan lähelle tuulen yläpuolelle ja laita vaihde vapaalle
- heitä vedessä olijalle kellukkeita avuksi
- määrää nostajat ja nostotapa
- ehkäise paniikki

Köyden avulla veden varaan joutunut voidaan vetää veneen vierelle, mutta nostaminen sillä ilman vinssiä tai taljaa ei onnistu.

Veneeseen voi nostaa pelastusportaiden kautta tai reelingin yli käsivoimin.

Reelingin yli nostettaessa veneen kallistuminen aiheuttaa uuden vaaratilanteen.

Nostoa on harjoiteltava hyvissä oloissa, jotta sen voisi olettaa onnistuvan tositilanteessa.

Harjoittele myös veneen ohjailua pudonneen luo esim. lepuuttajan avulla.

Yksin veneessä

Yksin veneillessä ennaltavarautumisen merkitys entisestään korostuu.

- pidä pelastusliivit päällä
- kylmänä aikana vaatetuksen tulee olla todella runsas, kelluntahaalari tai pelastuspuku ei ole liioittelua
- avoveneessä hätäpysäyttimen narun tulee olla kytkettynä ajajaan
- isommassa veneessä kannelle mennessäsi kytke itsesi turvaköydellä veneeseen
- järjestä veneeseen myös sellainen turvaköysi, jonka voit tavoittaa vedestä käsin ja pitää vene sillä ulottuvillasi
- pelastusportaiden tulee olla määräysten mukaiset
  - ne on saatava alas vedestä käsin
  - alimman askelman on ulotuttava pinnan alle

Vene karilla

Karilleajo on vaaratilanne, ei välttämättä hätätilanne. Sammuta moottori ja selvitä:

- onko veneessä vuotoja
  - jos on, ankkuroi vene karille estääksesi uppoamisen
- toimivatko potkuri ja peräsin, ja jos toimivat
  - yritä keventää venettä ja siirtää painopistettä saadaksesi veneen irti
  - paras suunta yrittää irrottautua on tulosuunta, ellei vene ole kiinni kölistään
  - kölistään kiinni jäänyt irtoaa parhaiten eteenpäin (riippuu tietysti karista)
- irrottamista voi yrittää edistää
  - kallistelemalla venettä
  - käyttämällä potkurivoimaa
  - työntämällä pohjasta
  - nousemalla karille ja työntämällä sieltä
  - viemällä ankkuri ulos ja vetämällä ankkuriköydestä
- ellei vene irtoa omin avuin, on pyydettävä hinausapua

Kun vene on saatu irrotetuksi, on syytä tarkistaa uudelleen mahdolliset vuodot.

Hinaaminen

Hädänalaista täytyy auttaa, jos se on mahdollista itselle vahinkoja aiheuttamatta. Hinausta pyytävä ei kuitenkaan aina ole hädässä (pikemminkin pulassa).

Hinaaminen sisältää paljon riskejä

- aineelliset vahingot hinaavalle / hinattavalle
- henkilövahinkojen vaarat

Vastuukysymyksistä voi tulla ongelma. Se on mahdollista välttää tekemällä todisteellinen sopimus, jossa hinattava sitoutuu vastaamaan itse itselleen mahdollisesti syntyvistä vaurioista.

Jos autat karille ajanutta hinaamalla irti, sopimus on aivan välttämätön. Tällaisessa avustus-tilanteessa voidaan muuten jälkeenpäin väittää lähes mitä tahansa eikä syntyneiden vaurioiden syntymisjärjestystä (karille ajon yhteydessä / irti hinauksen yhteydessä) ole juurikaan mahdollista todistella.

Samasta syystä hinaus pitäisi suorittaa hinattavan järjestämällä hinausköydellä. Sen mahdollisesti katketessa ovat vaarana henkilövahingotkin.

Hinaaminen

Vastuusitoumus

 Suomen Meripelastusseura r.y.
Finlands Sjöräddningssällskap r.f.
Finnish Life-Boat Society
Unioninkatu 3, 00130 HELSINKI 13 • Unionsgatan 3, 00130 HELSINGFORS 13 ~

VASTUUSITOUMUS

Hinattavan aluksen ..... päällikkönä vastaanotan
P/v ..... tarjoaman hinausavustuksen seuraavin ehdoin:

- Hinattavan aluksen omistaja vastaa kaikista hinauksen yhteydessä mahdollisesti syntyvistä vahingoista, menetyksistä ja kustannuksista
- Näin ollen ei Suomen Meripelastusseura r.y.:tä, paikallista meripelastusyhdistystä eikä sen alusta tai siinä palvelevaa henkilökuntaa aseteta vastuuseen hinauksen yhteydessä mahdollisesti syntyvistä vahingoista, menetyksistä ja kustannuksista.
- Pelastusaluksen päällikköllä on oikeus keskeyttää hinaus milloin tahansa hän katsoo sen tarpeelliseksi.

GARANTIFÖRBINDELSE

I egenskap av befälhavare för fartyget ..... mottar jag
erbjudande om bogsering av R/b ..... på följande villkor:

- Det bogserade fartygets ägare svarar för alla skador, kostnader och förluster som kan uppstå i samband med bogseringen.
- Sålunda hålls Finlands Sjöräddningssällskap r.f., den lokala sjöräddningsföreningen eller dess räddningsbåt eller personalen ombord ej ansvarig för i samband med bogseringen eventuellt uppkommen skada, förlust eller kostnad.
- Räddningsbåtens befälhavare har rätt att avbryta bogseringen när helst det från hans sida anses av behovet påkallat.

LETTER OF INDEMNITY

As master of the ship to be towed ..... I hereby
accept the assistance offered by rescue vessel .....
on following conditions:

- The owners of the ship to be towed are liable for every kind of damage, loss and cost that may be caused in connection with the towage operation.
- The Finnish Life-boat Society, the local Life-boat Society, its rescue vessel or the personnel on board are not to be held liable for any damage, loss or cost that may be caused in connection with the towage operation.
- The master of the rescue vessel has the right to interrupt the towage whenever he finds it necessary.

..... / 20 .....

Hinattavan aluksen päällikön allekirjoitus
Befälhavarens för det bogserade fartyget underskrift
The signature of the master of the ship to be towed

VASTUUSITOUMUS

Hinattavan aluksen ..... päällikkönä vastaanotan

P/v ..... tarjoaman hinausavustuksen seuraavin ehdoin:

- Hinattavan aluksen omistaja vastaa kaikista hinauksen yhteydessä mahdollisesti syntyvistä vahingoista, menetyksistä ja kustannuksista
- Näin ollen ei Suomen Meripelastusseura r.y.:tä, paikallista meripelastusyhdistystä eikä sen alusta tai siinä palvelevaa henkilökuntaa aseteta vastuuseen hinauksen yhteydessä mahdollisesti syntyvistä vahingoista, menetyksistä ja kustannuksista.
- Pelastusaluksen päällikköllä on oikeus keskeyttää hinaus milloin tahansa hän katsoo sen tarpeelliseksi.

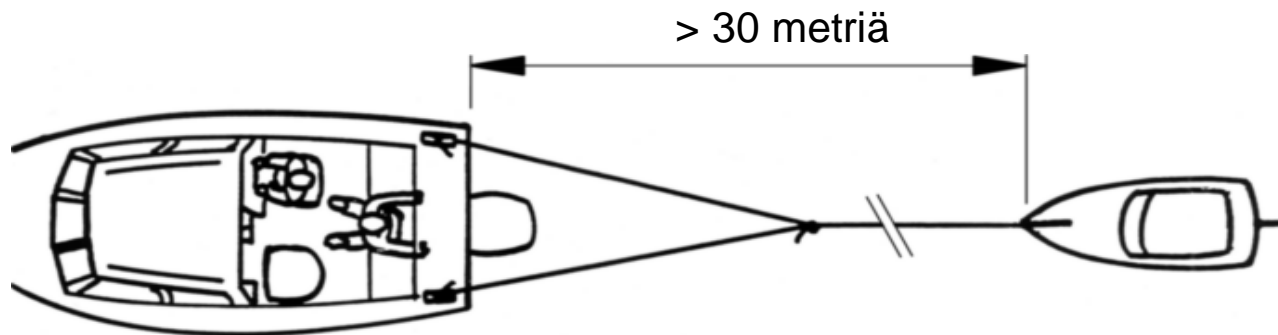
..... / 20 .....

Hinattavan aluksen päällikön allekirjoitus
Befälhavarens för det bogserade fartyget underskrift
The signature of the master of the ship to be towed

Suomen Meripelastusseura r.y:n käyttämä
vastuusitoumus

Hinaus vetäen

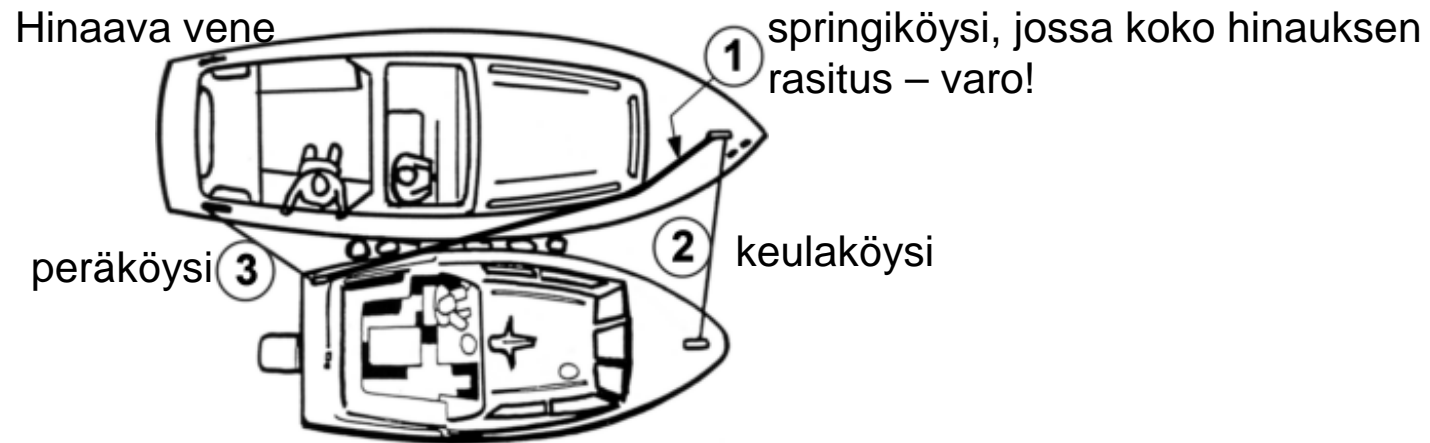

- käytä joustavaa köyttä (vähentää nykimistä)
- laske köyttä ainakin 30 m (vähentää nykimistä)
- jos epäilet knaapien kestävyyttä, käytä useita kiinnityspisteitä
- järjestä hinausköysi kulkemaan kölilinjoilla
- aloita hinaus varovasti köyttä kiristäen
- pidä köysi kireällä koko hinauksen ajan
- varo kireää köyttä, joka katketessaan on kuin ruoska
- hinaavan veneen ohjailuominaisuudet muuttuvat

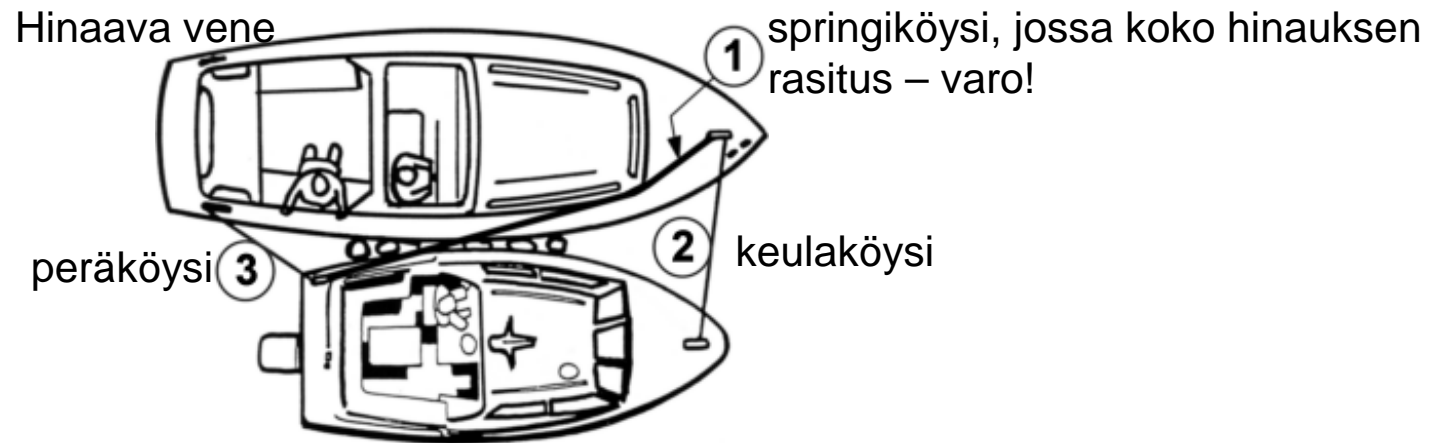
Hinaus sivulla

- varsinainen hinausköysi on springiköysi
- keula- ja peräköysillä hinattava säädetään haluttuun suuntaan
- veneiden väliin (liioitellun) riittävästi lepuuttajia
- ohjailu hallitumpaa, kun
  - hinattava säädetään hiukan ulospäin (1-3°) hinaavan kölilinjasta
  - jos hinattava on pienempi, aseta kylkien keskikohdat ovat kohdakkain
  - jos hinattava on suurempi, kiinnitä hinattava hieman hinaavan perän puolelle
- jos aallokko aiheuttaa rullausta, lisää veneiden kylkietäisyyttä
- veneiden välissä pärskyy, mikä kannattaa ottaa huomioon valittaessa kiinnittymiskylkeä

Hinaus sivulla

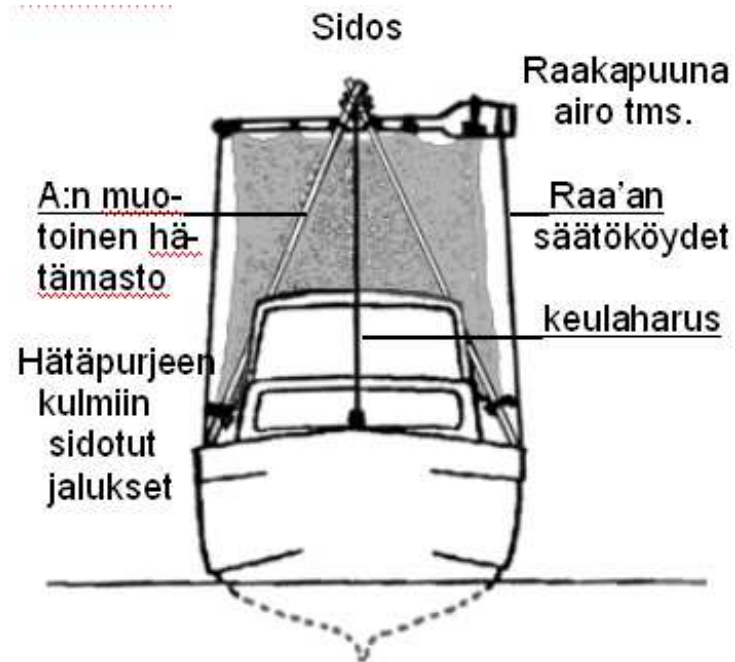

- nopeuden hidastaminen on tehtävä hillitysti – nopeasti hidastettaessa yhdistelmä kääntyy helposti jopa poikittain, koska hinattavan liike jatkuu
- jos hinattava on suurempi, voi ohjailu olla helpompaa hinattavan peräsimellä
- jos hinattaessa esiintyy veneiden pitkittäisliikettä, laita toinen springi hinattavan keulasta hinaavan perään

Tilapäiskorjaukset

Hätäriki

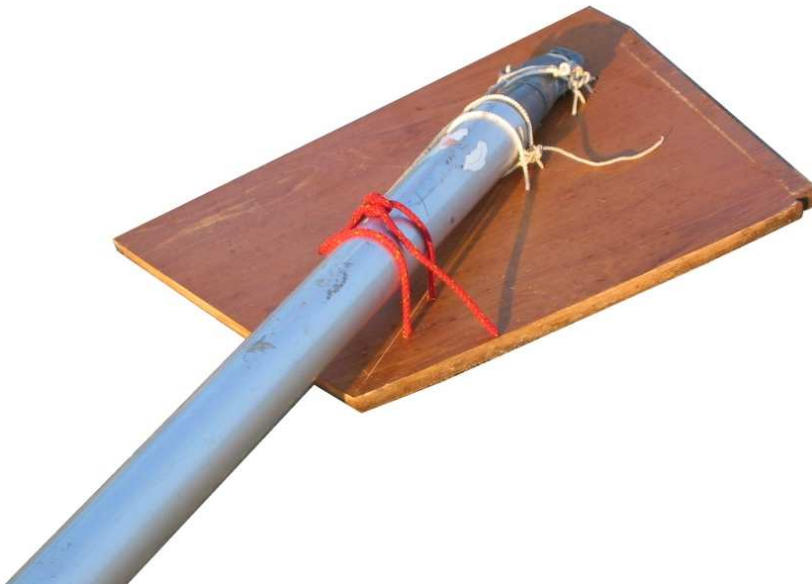
Jouduttaessa turvautumaan hätärikiin kannattaa se suunnitella oheisen mallin mukaan.

Kokemuksen mukaan A:n muotoiseen mastoon perustuva rakenne on varsin kestävä, kun raa'an ja maston sidos tuetaan keula- ja peräharuksin.

Tilapäiskorjaukset

Hätäperäsin

Tämä tositilanteessa käytössä ollut hätäperäsin rakennettiin spinnupuomista ja turkkilevystä.

Hätäperäsimen rakentamista kannattaa suunnitella hyvissä ajoin ennen kuin sen tarve tulee. Peräsinvaurio useimpien kokemusten mukaan tapahtuu silloin, kun peräsiintä eniten tarvittaisiin.

Rakennusmateriaaliksi kelpaa lähes mikä tahansa veneestä löytyvä.

Jos veneen säilytystilat sallivat, kannattaa hätäperäsin rakentaa etukäteen valmiiksi, jolloin materiaalivalinnoillekin on enemmän vaihtoehtoja.

Tulipalo

Veneessä tulipalo on aina vakava asia. Ennaltaehkäisy on tärkeää.

Yleisimmät venepalojen aiheuttajat:

- tankkaus
- sähkö- ja polttoainejärjestelmät
- liedet ja lämmittimet

Ennaltaehkäisyä on näiden tilanteiden ja järjestelmien kunnosta huolehtiminen.

Vahinko voi silti sattua. Siksi on tärkeää

- että sammuttimet ovat kunnossa ja sijoitettu järkevästi
- että tuntee ja hallitsee sammutustekniikat

Sammutusharjoitus on erittäin suositeltavaa oppia.

Ellei palon sammuttaminen onnistu

- anna hätäkutsu
- anna hätämerkkejä
- pelasta veneessäolijat kannelle
- valmistaudu jättämään vene

Tulipalo

Mitä on tuli?

- palava materiaali
- korkea lämpötila
- happi

kaikki kolme yhdessä yhtä aikaa läsnä.

Sammuttaminen perustuu siihen, että jokin edellä olevista poistetaan.

Veneessä palon sammuttaminen on käytännössä mahdollista ainoastaan tukahduttamalla.

- raivaamiseen on mahdollisuus vain harvoin
- lämpötilan alentaminen mahdollista vain upottamalla vene

Opettele siksi

- käyttämään sammutinta oikein
- käyttämään sammutuspeitettä
- olemaan hätäilemättä

Tulipalo

Sekä liesi- että moottoripalon tukahduttamisen yhteydessä muista, että jo syntynyt kuumuus saa liekin helposti leimahtamaan uudelleen. Siksi on tärkeää jatkaa tukahduttamista niin kauan, että lämpötila ehtii laskea.

Veneen jättäminen

Tulipalo ja uppoamisuhka ovat syitä jättää vene. Muista, että niin kauan vene on pinnalla, se on turvallisin paikka. Säilytä harkinta ja maltti.

Kun vene on jätettävä, paremmuusjärjestys on:

- pääsy toiseen veneeseen
- jollaan tai pelastuslauttaan siirtyminen
- hyppääminen mereen

Kahdessa ensin mainitussa tapauksessa pitäisi pyrkiä

- säilymään kuivana
- saamaan mukaan lämmittäviä huopia tai vaatteita, hätämerkinantovälineet ja vettä

Kun on hypättävä mereen:

- päälle kaikki mahdolliset vaatteet, kengät ja käsineet, ja mikä tärkeintä: pelastusliivit
- ellei ranta ole lähellä, älä lähde uimaan
- jos veden varaan joutuu useita, kannattaa pysytellä tiiviissä ryhmässä ja pyrkiä niin säilyttämään ruumiinlämpö mahdollisimman pitkään
- pelastajat etsivät ensin haveripaikan läheisyydestä – pysy siellä

Huono näkyvyys

Huonon tai täsmällisemmin ilmaisten **rajoitetun näkyvyyden** aiheuttaa

- sumu
- sade

Huomaa, että pimeää yksinään ei pidetä huonona näkyvyytenä.

Rajoitetun näkyvyyden olosuhteisiin joutumista voi pitkälle välttää seuraamalla sää tiedotuksia. Aina on kuitenkin mahdollista joutua kelin yllättämäksi. Kesäaikaan tällaiset nopeat sääilmiöt menevät tavallisesti ohi yhtä nopeasti kuin tulevatkin.

Kun näkyvyys heikkenee

- säilytä maltti
- varmista sijaintisi, kun näkyvyys siihen vielä riittää
- merkitse sijainti, kellonaika ja mahdollinen lokilukema muistiin
- päätä, jatkatko matkaa vai keskeytätkö kulun (odottaaksesi sään selkenemistä)
- jos keskeytät kulun
  - siirry väyläalueen ulkopuolelle
  - nosta tutkaheijastin
  - anna sumuäänimerkkejä
  - huolehdi miehistöstäsi
- jos jatkat matkaa
  - navigoi tarkasti
  - nosta tutkaheijastin
  - pidä yllä tehostettua näkö- ja kuulotähystystä
  - anna sumuäänimerkkejä

Ohjailu näkyvyyden ollessa huono

Ollessasi kulussa, kun näkyvyys on heikko

- määritä tarkka suunta etappi kerrallaan
- luota kompassiin, älä silmiisi äläkä varsinkaan arvailuihin
- hiljainen vakiovauhti, käännöspisteiden määrittely on silloin täsmällistä
- seuraa kaikuluotainta ja vertaa syvyystietoja karttaan

Ilmiötä, kun näkyvyys on heikko

- äänien suuntiminen on epätarkkaa
- kotisatamakin voi näyttää ventovieraalta
- ihmisen suuntavaisto ei toimi

Ukonilma

Ukonilman salammat ovat vesillä vaara, sitä suurempi mitä ulompana rannikosta olet.

Veneen ukkosenjohdatinjärjestelyt antavat jonkin verran suojaa, mutta eivät estä salamaa iskemästä. Jos suojamaadoitus on yhdistetty teräsköliin, on suojaus niin hyvä kuin se voi olla.

Teräsvene, jossa myös kajuutta on terästä, muodostaa ns. Faradayn häkin. Se tarjoaa suojan sisätiloissa oleville samalla tavalla kuin auton kori.

Myös purjeveneen takila toimii Faradayn häkkinä, jos takila on maadoitettu (esim. yhdistämällä harukset metalliseen kaiteeseen ja laskemalla siitä johtimia veteen).

Muusta kuin teräksestä rakennetun moottoriveneen voi suojata samalla periaatteella asentamalla kajuutan katolle suojajohtimet ja yhdistämällä ne metalliseen kaiteeseen ja edelleen veteen.

Pienehkössä avoveneessä ei pidä seisoa, koska silloin on itse alttiina salamalle.

Parhaan suojan saa rannassa, jossa maasto on venettä korkeammalla. Salama purkautuu aina helpointa (=lyhintä) reittiä maan pinnan ja pilven välillä.

Kova tuuli

Kovaan tuuleen on viisasta varautua aina vesille lähdeettäessä:

- tavarat paikoilleen ja kiinni niin, että eivät pääse liikkumaan
- reittisuunnitelmaa tehdessäsi hahmota mahdolliset hätäsatamat reitin varrelta
- pelastusliivit mieluiten ylle puettuna

Milloin keli on kova, riippuu siitä

- millaiset ovat kipparin taidot ja kokemus
- millainen on vene ja mikä on sen kunto
- kuinka raskaasti vene on kuormattu

Kun joudut kovaan keliin

- sulje luukut ja kuomut niin, etteivät aallot kaadu sisään
- sulje myös kaikki ylimääräiset läpiviennit (kts. [Läpivientikartta](#))
- valmistele ajoankkuri valmiiksi laskukuntoon
- lämmin juotava ja kevyet välipalat parantavat kestävyyttä (mm. merisairauden osalta)

Ohjailu aallokossa

Vastatuulessa ja vasta-aallokossa

- sovita ajonopeus niin, ettei vene hypi aalloilta toiselle taikka sukella aaltoon
- liukuveneen nopeus sopivin yleensä juuri liukukynnyksen alapuolella
- jos mahdollista, trimmaa veneen keulaa hiukan normaaliasennosta alaspäin

Myötätuulessa ja myötääallokossa

- ohjattavuus säilyy parhaiten, kun veneen nopeus poikkeaa aallokon nopeudesta
- jos mahdollista, yritä pysytellä aallokon edellä
- varo, ettei vene pääse kääntymään poikittain (vaara suurin aallon pohjassa)
- jos mahdollista, trimmaa veneen keulaa hiukan normaaliasennosta ylöspäin

Sivutuulessa ja sivuaallokossa

- pyri kohtaamaan aallokko viistosti – se vähentää rullausta ja jyskintää
- aallon harjaa kohti ajettaessa suunta suoraan kohti aaltoa
- aallon harjalta alas aallon suuntaan

Suurten alusten aiheuttamat perä- ja keula-aallot ”otetaan” samoin periaattein. Edullisin kohtaamiskulma on noin 30°.

Merisairaus

Aallokon aiheuttama keinuva liike voi aiheuttaa merisairauden. Merisairaus ei ole heikkoutta, vaan johtuu ihmisen tasapainoelimen yllirasittumisesta. Alttius joutua merisairauden uhriksi vaihtelee yksilöittäin (mitä paremmassa kunnossa välikorva, sitä suurempi alttius!).

Merisairaus vie toimintakyvyn.

Merisairautta voi ehkäistä

- pysyttelemällä lämpimänä ja kuivana
- välttämällä runsaita (raskaita) aterioita ja juomia
- välttämällä sisätiloissa tarkkuutta vaativia tehtäviä
- pitämällä horisontin silmissään

Lääkkeet voivat auttaa, mutta vain etukäteen otettuina. Sivuvaikutuksena voi esiintyä väsymystä ja heikentynyttä reagointikykyä.

Merisairaana oloa helpottaa

- ulkoilma ja katse horisontissa
- makuuasento (vähentää useimmilla tasapainoelimen ärsytystä)
- istuma-asento kyykyssä otsa polvia vasten (samasta syystä)

Hätämerkit

Venekäyttöön soveltuvat hätämerkit:

- keskeytymätön ääni jollakin sumumerkinantolaitteella
- SOS (ääni- tai valomerkkinä)
- radiopuhelimella annettu MAYDAY
- laskuvarjoraketti tai punaista valoa näyttävä käsisoihtu
- oranssin värinen savu
- sivuille ojennettujen käsivarsien edestakainen liike
- oranssin värinen peitekangas, jossa musta neliö ja ympyrä

Hätämerkkiä tai merkkiä, jonka voi käsittää hätämerkiksi, saa näyttää vain osoittamaan hätää tai avun tarvetta.

Milloin hätämerkin saa antaa

Hätämerkillä osoitetaan hätää tai avun tarvetta, joka voi johtua

- karilleajosta
- moottoriviasta, jota ei saada korjatuksi
- tulipalosta
- mies-yli-laidan –tilanteesta
- hallitsemattomasta vuodosta
- pikaista apua vaativasta onnettomuudesta

Meripelastus- ja hätäkeskusten yleisohje kuuluu:

Jos epäilet tilanteen kehittyvän hätätilanteeksi ja sinulla on mahdollisuus saada yhteys, älä arkaile ottaa yhteyttä.

Hätämerkin antamisesta päättää veneen päällikkö.

Toiminta hätätilanteissa

<ul style="list-style-type: none">
• velvollisuus auttaa
<ul style="list-style-type: none">
• ilmoita suojaan pääsystä
<ul style="list-style-type: none">
• pysy rauhallisena ja rauhoita muita
<ul style="list-style-type: none">
• säästä sähköä
<ul style="list-style-type: none">
• käytä hätäraketteja järkevästi
<ul style="list-style-type: none">
• ole aiheuttamatta turhaa huolta

Merihädässä olevaa on autettava, jos se on mahdollista vaarantamatta omaa alusta tai siinä olevia.

Jos olet antanut hätämerkin, mutta hätätilanne on ohi, ilmoita pelastumisestasi viranomaiselle hätäkeskukseen

Vesillä avun perilletuloa joutuu odottamaan. Hätäily ei auta asiaa.

Kytke toiminnasta kaikki sähkölaitteet (radiopuhelinta lukuunottamatta).

Hätäraketteja ei kannata ampua silmittömästi. Paras tulos saavutetaan, kun rakettien välinen aika on 3 – 5 minuuttia.

Pidä kotiväkesi tietoisena suunnitelmistasi, etteivät he hätäännä aiheetta.

Hätäohje-esimerkki

HÄTÄOHJE

1. Paina vähintään 5 sekuntia VHF-puhelimen hätänapia
2. Odota kunnes meripelastuskeskus kuittaa hätäsanoman vastaanotetuksi.
3. Puhu hätäviesti kanavalla 16 seuraavasti:
  - MAYDAY
  - This is xxxx call sign OJ...

MERIPELASTUKSEN PUHELINNUMERO: 0294 1000

Naantalın Meripelastajien päivystyspuhelin 0400 321298

Erilaisia hätäohjeita ja puhelinnumeroita löytyy satamaoppaista yms. Julkaisuista – tee itsellesi sopiva ja pidä saatavilla!

Olosuhteisiin varautuminen

OLOSUHTEISIIN VARAUTUMINEN

Säätiedotusten seuraaminen

- säätiedotuksia julkaisevat kaikki mediat
- vesillä oltaessa ainakin Yleisradion säätiedotukset ovat käytettävissä

Tuulivaroitukset säätiedotuksissa

- huomautus veneilijöille → kun tuulen nopeus 11- 13 m/s tai voimakkaita puuskia
- kovan tuulen varoitus → kun tuulen nopeus 14- 20 m/s
- myrskyvaroitus → kun tuulen nopeus yli 21 m/s

Tuuli nostaa aallokon. Aallokon haitta riippuu

- aallon korkeudesta
- aallon jyrkkyydestä
- veneen koosta

Aallon jyrkkyyteen vaikuttaa veden syvyys.

Mitä matalampaa on vesi, sitä jyrkempi on aallokko.

Maininki on aallokko, joka jää tuulen tynnyttyä ja joka hiljalleen vaimenee.

Ristiaallokko syntyy, kun mainingin vielä vaikuttaessa tuuli uudelleen nousee ja nostaa aallokkoa mainingin suunnasta poikkeavasta suunnasta.

OLOSUHTEISIIN VARAUTUMINEN

Aallon korkeus voi kasvaa myös siitä syystä, että aallot heijastuvat takaisin rannasta.

Merisäätiedotusten yhteydessä ilmoitetaan **merkitsevä aallon korkeus**, joka saadaan Merentutkimuslaitoksen mittauspoijusta Pohjois-Itämerellä.

On huomattava, että rannikolla suurin yksittäinen aalto voi olla jopa kaksinkertainen merkitsevään aallonkorkeuteen nähden (jyrkkyyden ja heijastusten johdosta).

Ajo voi olla hankalaa jyrkässä ristiaallokossa.

Tilastojen mukaan kesämyrskyjen nostama yli metrin korkuinen aallokko kestää harvoin yli vuorokauden. Kesällä aallokon rauhoittumista kannattaa jäädä odottelemaan.

ENSIAPU

Ensiapuvalmiudet hankkii parhaiten ensiapukursseilla.

Seurojen järjestämille SPR:n EA-kursseille on yleensä mahdollista saada sellainen kohdennus, että kurssilla huomioidaan myös hypotermia sekä se, että veneillessä avustajia on käytettävissä vain niukasti jos ollenkaan.

EA-kurssien tyypillinen sisältö

- auttamistilanteen arviointi
- kuinka estetään lisävahinkojen synty
- kuinka tarkistetaan hengitys ja sydämen toiminta
- kuinka elvytetään
- kuinka tyrehdytetään suuret verenvuodot
- kuinka avustettava siirretään suojaan
- kuinka hälytetään apua

HYPOTERMIA

Hypotermia tarkoittaa ruumiinlämmön alijäähtymistä alle 35° C. Ruumiinlämmön laskettua alle 32° C:n, on käsillä jo kuolemanvaara.

Hypotermiapotilaan hoito vaatii osaamista.

- alilämpöisen ihmisen pintaverenkierto hidastuu elimistön pyrkiessä mahdollisimman pitkään pitämään yllä elämää säilyttävien sisäelinten toimintoja
  - raajat jäähtyvät ja niihin kertyy kylmää verta
  - sydämen ja aivojen veri on olosuhteisiin nähden niin lämmintä kuin mahdollista

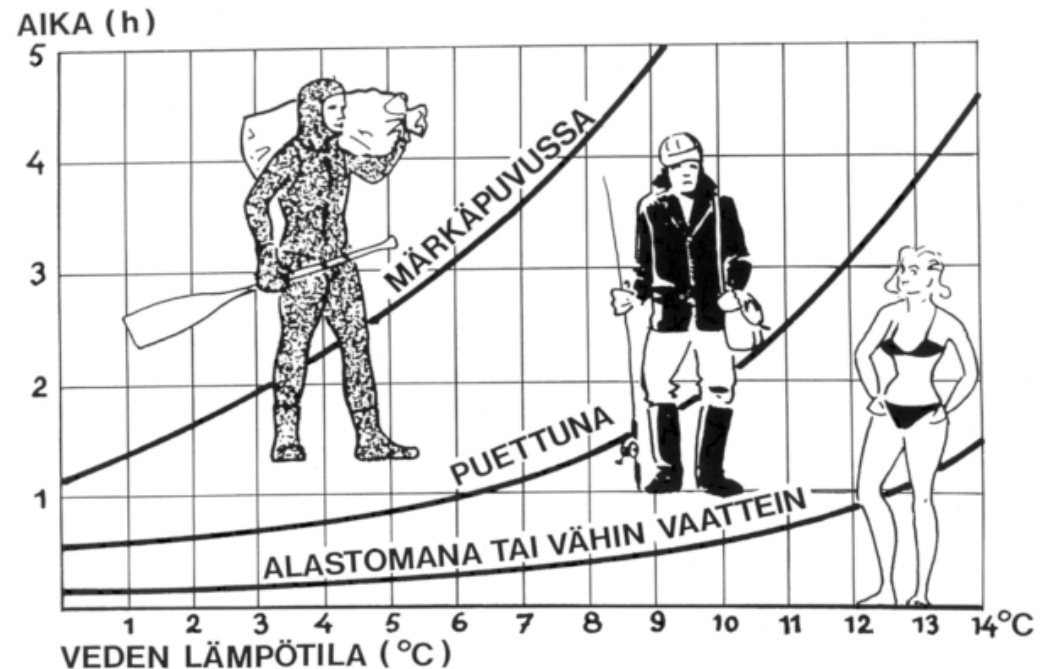
- yritettäessä liian nopeasti nostaa alijäähtyneen ruumiinlämpöä, voidaan aiheuttaa sydämen pysähdyksen vaara
- hypotermiapotilasta on pidettävä vaaka-asennossa pää ylhäällä, raajat alhaalla
- huopia tms. ympärille, jotta ruumiinlämpö nousee hitaasti
- mahdollisimman pian sairaalahoitoon

Hypotermian torjunta

Veden varaan jouduttua on tärkeää kaikin keinoin yrittää pysytellä lämpimänä.

- vedessä lämmönhukka on jopa 200-kertainen saman lämpöiseen ilmaan verrattuna
- jäähtymistä hidastaa
  - vaatetus (eristysvaikutus)
  - liikkumatta sikiöasennossa pystyttely
  - pysyttely tiiviissä ryhmässä
- uimaan ei kannata lähteä, ellei varmasti pysty tavoittamaan rantaa

Veneilyjärjestöt

VENEILYJÄRJESTÖT

Suurimmat veneilyjärjestöt

- Suomen Purjehdus ja Veneily (SPV)
- Suomen Navigaatioliitto (SNL)

Suomen Purjehdus ja Veneily kuuluu lajiliittona SLU:hun (Suomen Liikunta ja Urheilu ry)

Veneilyseurat ovat veneilyjärjestöjen jäseniä. Seurat voivat kuulua yhteen tai useampaan järjestöön. Seurojen henkilöjäsenet ovat järjestöjen jäseniä seurojensa kautta.

Veneilyjärjestöillä on kullakin omat tehtävänsä jäsenseurojensa palveluiden tuottajina. Tehtävät liittyvät veneilyn edunvalvontaan, harrastustoiminnan kehittämiseen ja palvelujen tarjoamiseen sekä valistukseen.

Seurat tarjoavat jäsenilleen erilaisia palveluja

- tukikohta-, retkijatama- ja laituripalveluja
- koulutusta
- kilpailuja
- monenlaisia yhdessäolo- ja harrastuspalveluita

LIPUTUSOHJE

Veneilyseurojen liputusohje perustuu asetukseen huvialusten lipuista.

Liputusohjeen pääkohdat:

- vain katsastettu vene saa käyttää seuran lippua
- seuran lippua ei saa käyttää muu kuin seuraan kuuluva
- alus pitää lippunsa ylhäällä aina kulussa ollessaan
- miehittämätön vene ei liputa
- muulloin noudatetaan yleisiä liputusohjeita
  - lippu nostetaan aamulla klo 8
  - lippu lasketaan auringon laskiessa, kuitenkin viimeistään klo 21
- tasavallan presidentin lippua, kielekkeistä Suomen lippua ja ulkomaisten sota-alusten lippuja lipputervehditään kulussa oltaessa
- maston oikealla puolella pidetään enintään kahta viiriä (arvojärjestyksessä)
- kohteliaisuuslipun kanssa ei käytetä muita lippuja tai viirejä (samassa saalingissa)
- viirit voi siirtää vapaaseen saalinkiin kohteliaisuuslippua käytettäessä
  - esim. **Viroon mentäessä Viron lippu oikeassa**, viirit vasemmassa saalingissa
  - ulkomaisen vieraan kohteliaisuuslippu vasemmassa, viirit oikeassa saalingissa

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Veneily-ympäristönä vesistöluonto on arkaa ja ympäristönsuojelu koskee

- luontoa itsessään (linnut, kasvillisuus)
- jätehuoltoa

Lintujen pesimäaikaan 1.4. – 31.7. rauhoitetuille alueille on maihinnousu kielletty. Ympäristöstään huolehtiva veneilijä huomioi myös vedessä olevat vesilintupoikueet kiertämällä ne kaukaa.

Suojelualueita on kunnioitettava. Suojelualueet perustuvat luonnosuojelu- ja metsästyslakiin tai metsähallituksen ja metsäntutkimuslaitoksen päätöksiin. Ympäristöstään huolehtiva veneilijä ottaa huomioon myös kasvillisuuden herkkyyden kulkemalla rantaviivaa ta polkuja pitkin.

Päästöt vesistöön on kielletty. Septitankit tyhjennetään imutyhjennyspaikoille, öljyt, liuottimet, maalit ja muut kemikaalit viedään asianmukaisiin vastaanottopisteisiin, samoin akut ja paristot. Ympäristöstään huolehtiva veneilijä vie myös talousjätteet niille tarkoitettuihin jätepisteisiin.

Kotieläimet tulee pitää kytkettyinä saaristossa.

JOKAMIEHENOIKEUS

Luonnossa vapaasti liikkuminen perustuu jokamiehen oikeuteen.

- toisen omistamilla mailla ja vesialueilla saa liikkua, jos siitä ei aiheudu vahinkoa tai haittaa
- pihat, pihapiirin läheisyys ja pellot ei kuulu tämän oikeuden piiriin
- veneen ankkurointi ja rantautuminen on sallittu, ellei niitä ole virallisiin päätöksiin perustuvilla kielloilla kielletty
  - pihapiiri-käsite vaikuttaa myös tässä
- nuotion sytyttäminen vaatii aina luvan, retkikeitintä sen sijaan voi käyttää
- onkiminen ja pilkkiminen ovat maksuttomia jokamiehenoikeuksia
- muunlainen kalastaminen ilman lupaa tai säädettyjä maksuja on kiellettyä

Hyvä veneilijä

- Antaa arvon toisille vesilläliikkuville ja ottaa huomioon heidän tarpeensa
- Suojelee luontoa
- Haluaa ottaa kokonaisvastuun veneestä ja sillä liikkumisesta sekä sen miehistöstä ja matkustajista
- Varmistaa, että vene, laitteet sekä miehistö ovat sellaisessa kunnossa mitä olosuhteet ja kulkuvedet edellyttävät

Linkkiesimerkkejä

1. Luonnonsatamat – mistä tietoa?
  - luontoon.fi, retkikartta.fi, uudenmaanvirikistysalueyhdistys.fi
  - Veneilevät kaverit on paras tiedonlähde!
  - skargardsstiftelsen.se,
lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/djur-och-natur/friluftsliv/OutingsGuide_2010.pdf
lansstyrelsen.se/stockholm/utflyktsguide
2. Palvelusatamat – oppaita
  - finncoast.com, visitaland.com, marinas.com
  - gasthamnsguiden.se
3. Säätietoja – vertaile ennusteita eri sivustoilta
  - www.foreca.fi, passageweather.com, weatheronline.co.uk

Reittisuunnittelu sään mukaan

- Harjoitustyö - kotitehtävä

